

Pārskats par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanas vides monitoringa rezultātiem 2004.gadā

Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra (LVĢMA), pamatojoties uz 2002.gada 20. augusta Ministru kabineta noteikumos Nr. 365 "Noteikumi par notekūdeņu dūņu un to kompostu izmantošanu, monitoringu un kontroli" noteikto kārtību, ir apkopojusi datus par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanas vides monitoringa rezultātiem.

Ministru kabineta noteikumos Nr. 365 norādīts, ka notekūdeņu dūņu un to kompostu izmantošanas vides monitorings jāveic, ja lauksaimniecībā izmantojamo platību mēslošanai izmanto notekūdeņu dūņas, kas pēc smago metālu satura atbilst trešās un ceturtās klases kvalitātei, kā arī uz to bāzes saražoto kompostu un ja mēslojamā platība ir lielāka par 30 hektāriem.

Apkopojot reģionālo vides pārvalžu iesniegto informāciju, varam secināt, ka Latvijā lauksaimniecībā izmantojamo platību mēslošanai pārsvarā izmanto pirmās klases notekūdeņu dūņas un to kompostu. Visas mēslojamās platības ir mazākas par 30 hektāriem. Līdz ar to šādai darbībai monitorings saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību nav jāveic.

Izmantojot "Nr. 2-Ūdens" datu bāzi, tika apkopoti dati par 2004.gadā saražoto (1.tabula) un izmantoto (2.tabula) notekūdeņu attīrīšanas procesā radušos dūņu daudzumu. Latvijā 2004. gadā tika saražotas 36164 tonnas (pēc sausnas) notekūdeņu dūņu. Tas ir par 6886 tonnām jeb par 23,5% vairāk nekā 2003. gadā. Izmantotas ir 34354 tonnas notekūdeņu dūņu. Lielākā daļa (60,2%) notekūdeņu dūņu tiek uzglabātas pagaidu uzglabāšanas vietās, 22,4% izmantotas lauksaimniecībā, tikai 7,6% tiek kompostētas un aptuveni 7,5% tiek citādi izmantotas, piemēram, apzaļumošanai, degradētu vietu rekultivācijai. Salīdzinājumā ar 2003. gadu ir ievērojami pieaugusi pagaidu uzglabāšanā esošo notekūdeņu dūņu daļa, kā arī tā notekūdeņu dūņu daļa, kas tiek uzskaitītas kā "citādi izmantotas". Savukārt ir samazinājies kompostēto un lauksaimniecībā izmantoto notekūdeņu dūņu īpatsvars.

**Tabula 1. Notekūdeņu dūņu ražošana
2004. gadā (tonnās pēc sausnas)**

Nosaukums	Saražoto dūņu daudzums	tai skaitā	
		Apstrādātas	Neapstrādātas
Rīga	5751.363	5732.863	18.500
Daugavpils	2320.900	2318.800	2.100
Jelgava	2566.086	2554.086	12.000
Jūrmala	203.244		203.244
Liepāja	2172.214	2172.164	0.050
Rēzekne	971.670	971.670	
Ventspils	5225.550	3901.500	1324.050
Aizkraukles rajons	320.625	168.725	151.900
Alūksnes rajons	120.900		120.900
Balvu rajons	58.439		58.439
Bauskas rajons	1225.185	460.000	765.185
Cēsu rajons	1226.215	980.135	246.080
Daugavpils rajons	113.934	12.252	101.682
Dobeles rajons	615.170		615.170
Gulbenes rajons	191.714	1.800	189.914
Jelgavas rajons	251.250	120.250	131.000
Jēkabpils rajons	346.865	323.240	23.625
Krāslavas rajons	79.558	28.080	51.478
Kuldīgas rajons	1122.923	1102.375	20.548
Liepājas rajons	58.428	31.910	26.518
Limbažu rajons	69.050	64.050	5.000
Ludzas rajons	729.232		729.232
Madonas rajons	160.066	0.120	159.946
Ogres rajons	1196.196	1095.403	100.793
Preiļu rajons	765.375		765.375
Rēzeknes rajons	72.400		72.400
Rīgas rajons	5268.620	1930.287	3338.333
Saldus rajons	344.725	332.030	12.695
Talsu rajons	1164.973	590.871	574.102
Tukuma rajons	418.170	353.259	64.911
Valkas rajons	77.175	23.400	53.775
Valmieras rajons	915.033	15.500	899.533
Ventspils rajons	41.000		41.000
Kopā	36164.248	25284.770	10879.478

Tabula 2. Notekūdeņu dūņu izmantošana 2004. gadā (tonnās pēc sausas)

Nosaukums	Izmantoto dūņu daudzums	tai skaitā				
		Lauksaimn.	Kompost.	Sadedzin.	Uzglabātas	Citādi izmantotas
Rīga	5751.363	4212.725	0.500		1538.138	
Daugavpils	2320.900				2320.900	
Jelgava	2566.086	3.000	142.000			2421.086
Jūrmala	203.244				203.244	
Liepāja	2172.214				2172.164	0.050
Rēzekne	971.670		971.670			
Ventspils	4269.500				4269.500	
Aizkraukles rajons	318.525	168.725			149.800	
Alūksnes rajons	120.900	8.400	112.500			
Balvu rajons	58.439				58.439	
Bauskas rajons	1225.185	848.775	23.000		290.200	63.210
Cēsu rajons	1150.615	593.280	540.145		17.190	
Daugavpils rajons	113.934	90.989			17.945	5.000
Dobeles rajons	603.200	193.250			409.950	
Gulbenes rajons	191.714	12.940	178.774			
Jelgavas rajons	251.250	188.850	46.400		16.000	
Jēkabpils rajons	126.225	20.445	47.400		58.380	
Krāslavas rajons	79.558	41.090	10.388		28.080	
Kuldīgas rajons	1122.923	20.548			1102.375	
Liepājas rajons	58.428	23.888			27.910	6.630
Limbažu rajons	69.050		64.050			5.000
Ludzas rajons	729.232	3.690			723.742	1.800
Madonas rajons	159.936	1.800	19.732		138.404	
Ogres rajons	1196.196		3.780		1192.416	
Preiļu rajons	559.575				559.575	
Rēzeknes rajons	72.400	55.820			16.580	
Rīgas rajons	4959.290	100.800	222.517		4327.766	18.207
Saldus rajons	319.975	144.095	157.800		1.880	
Talsu rajons	1164.973	788.651	46.325		328.782	
Tukuma rajons	414.359	61.500			352.859	
Valkas rajons	77.175	42.925	2.370		8.730	22.250
Valmieras rajons	915.033	57.500	29.520		300.790	50.000
Ventspils rajons	41.000				41.000	
Kopā	34354.067	7683.686	2618.871	-	20672.739	2593.233

Notekūdeņu dūņu sadedzināšana Latvijā netiek veikta.

Pārskatu sagatavoja:
LVĢMA Vides kvalitātes datu daļas
Datu bāzu vadītājs
Lauris Siņics
Tel. +371 7811504
e-pasts: lauris.sinics@lvgma.gov.lv